

Atlas Flora Danica – status for året 2005

Per Hartvig

*Dampen holdes oppe.
Fuld fart på inventeringen i Jylland.
Ialt 140 ruder mangler.*

Aktivitetsniveauet i 2005 ser ud til at holde sig på højde med de seneste år. Ganske vist har vi endnu (pr. 20.1.2006) kun modtaget rapporter fra 410 referenceruder (heraf 81 nye) fra ialt 59 inventører, men vi forventer i løbet af vinteren at få mindst yderligere 10 nye ruder ind, da flere af de sædvanligt flittige inventører ikke har nået at aflevere.

Stor aktivitet i Jylland

Som det klart fremgår af amtsoversigten (tabel 1) og ved sammenligning af statuskortet (fig. 1) med kortet fra forrige sæson, er aktiviteten de senere år steget forholdsmeget i Jylland. Det er glædeligt, og det har flere årsager. Det skyldes dels "rejsesholdets" målrettede indsats, som har været stærkt koncentreret om Jylland, hvorved de østdanske medlemmer af rejsesholdet ikke får lavet så mange ruder på Øerne. Det skyldes dog især, at der har udviklet sig en kerne af meget flittige jyske inventører, som tillige er villige til at køre langt for at tage ledige ruder i dette store land, som omfatter knapt 2/3 af samtlige ruder.

I visse amter på Øerne er antallet af referenceruder ligefrem dalet gennem de seneste to sæsoner.

Det skyldes, at der her udgår flere ufærdige, opgivne referenceruder, end der påbegyndes. Heldigvis er mange af ruderne "luksusruder" (nr. 3 el. 4 i et 10 km-kvadrat), så skaden ikke er så stor. Alligevel er vi lidt bekymrede for, om alle de manglende ruder på Øerne kan nås. Den største udfordring de sidste 3 år af undersøgelsen kan meget vel blive at kompensere for de mange opgivne ruder.

Resterende ruder udpeget

I forsommeren blev der udarbejdet en liste over 216 konkrete, navngivne ruder fordelt på landsdele, som mangler at blive undersøgt for at nå målet på 2 AFD-ruder i hver 10 km-kvadrat. Listen opdateres løbende og udsendes med korte mellemrum til inventørerne. Denne liste er nu reduceret til 140 ruder, som endnu ikke er booket, eller til 173, som ikke er indrapporteret. Heraf tegner Jylland sig for 105 (127) og Vestjylland alene for 53 (58).

Da der er særdeles tyndt med aktive inventører i Vestjylland, vil

Figur 1. Kort over indrapporterede (røde) og bookede (grå) referenceruder pr. 13.2.2006.

vi koncentrere indsatsen dér de næste 2 felt sæsoner. Inventeringsugerne og en stor del af de talrige mindre feltjere vi blive lagt i Vestjylland.

Flere underrapporterede taxa (fortsat)

Også i denne status vil vi gøre opmærksom på nogle arter, der ikke er indrapporteret i et omfang, der svarer til deres formodede udbredelse og hyppighed, nemlig Alm. Rapgræs (*Poa trivialis*) og Ager-Vejbred (*Plantago major* ssp. *intermedia*).

Alm. Rapgræs optræder på meget forskellige voksesteder på ikke for næringsfattig – og i det mindste tidvis – fugtig bund i en række forskellige biotopstyper: skovkær, fugtige skovveje, enge, grøfter. Desuden er den almindelig på åben, forstyrret bund på vejkanter og ruderaer, i grusgrave, havebede mm. Det er en meget almindelig art, der må forventes at kunne findes i så godt som alle ruderaer, men som på trods heraf mangler i ca. 80 referenceruder (fig. 3). Det forventes også, at den bliver fundet i ”snigerruderne” (ruderaer med meget lidt landareal).

Det skal dog lige pointeres, at

Tabel 1. Status over indrapporterede referenceruder fordelt på amter og landsdele pr. 00.0.2006 sammenlignet med året før (pr. 00.0.2005).

Amt	Total	2004		2005	
		Indrap	Indrap%	Indrap	Indrap%
København	35	32	86	32	86
Roskilde	42	36	86	40	95
Frederiksborg	73	59	81	61	84
NØ-Sjælland	150	127	85	133	87
Vestsjælland	169	93	55	92	54
Storstrøm	208	107	51	114	55
Fyn	216	79	37	84	39
Bornholm	36	14	39	14	39
Øerne	779	420	54	437	56
Nordjylland	301	122	41	147	49
Viborg	207	84	41	97	47
Århus	235	118	50	124	53
Vejle	138	48	35	59	43
Ringkøbing	226	65	29	76	34
Ribe	146	59	40	59	40
Sønderjylland	194	69	36	78	40
Jylland	1447	565	39	640	44
Hele landet	2226	985	44	1077	48

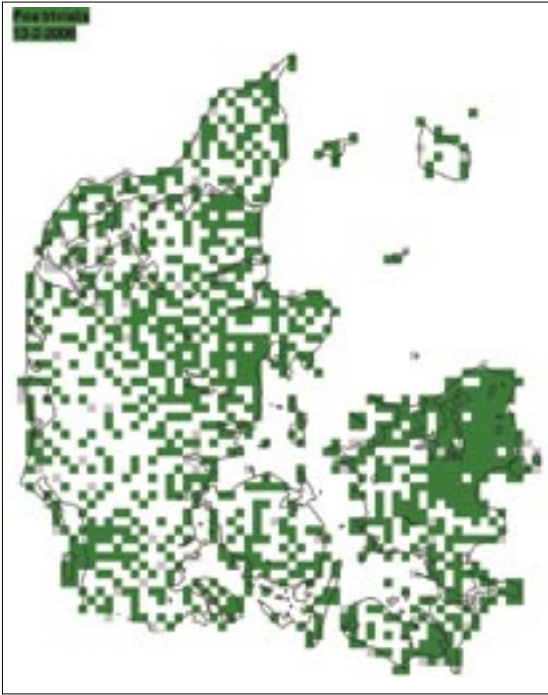
de på landsplan postulerede meget almindelige arter nødvendigvis ikke med stort besvær skal støves op i de eventuelle (få) ruderaer, hvor de vitterligt ikke er almindelige. De må bare ikke mangle alene på grund af, at de er overset eller glemt under inventeringen. Der skal altså være ledt målrettet efter dem.

Ager-Vejbred vokser gennemgående på mere fugtig bund end den lignende Glat Vejbred (*P. major* ssp. *major*). Den kan findes i lavninger på enge, især strandenge, på søbredder, på vandlidende brakmarker og agre, samt på fugtige ruderaer og vejkanter. Den opgives i Dansk Feltflora som meget almindelig. Det er nok overdrevet, men almindelig er den. Den er indtil nu fundet i knap halvdelen af referenceruderne, og det er langt fra nok (fig. 4). Den bør findes i mindst 80-90%.

Ager-Vejbred kan bedst kendes fra Glat Vejbred på de hårede, ved grunden m.el.m. tandede blade og de spinklere, ofte nedliggende-opstigende stængler (fig. 2).

Figur 2. Ager-Vejbred (*Plantago major* ssp. *intermedia*) på tidvis udtørret bund ved Vandet Sø i Thy, bl. a. sammen med Krybende Ranunkel (*Ranunculus reptans*), som ses i nederste venstre hjørne af billedet. Foto: Per Hartvig, 4.9.2005.

Figur 3. Foreløbigt udbredelseskort over Alm. Rapgræs (*Poa trivialis*). Arten er fundet i de grønne ruder men ikke i de grå. Tilsyneladende er den ikke almindelig i Nordvestjylland samt pletvist også andre steder. Dette kan dog skyldes, at arten er overset under inventeringen. Den burde højst mangle i enkelte meget små kystrunder.

Figur 4. Foreløbigt udbredelseskort over Ager-Vejbred (*Plantago major* ssp. *intermedia*). Arten er fundet i de grønne ruder, men ikke i de grå.

Desuden er der flere frø pr. kapsel (12-24 imod 6-12). Karaktererne modificeres meget efter voksested, og små kummerformer, f.eks. fra vejforkanter, bør undgås.

Planterne bestemmes sikrest med veludviklede kapsler, så frøene kan tælles.

Inventeringsugen 2005

Inventeringsugen havde igen i 2005 basis på Rydhave Ungdomsskole, hvor vi især inventerede det sydvestlige Limfjordsområde. 15 personer deltog. Det var færre end sædvanligt, og kun 6 ruder blev m.el.m. grundinventeret, for det meste med 400-500 taxa eller derover. Efterhånden er de deltagende inventører blevet så effektive, at 6 dage i en rude på samme årstid er i overkant. Derfor

blev der påbegyndt yderligere 3 ruder. De første år af projektet var der ikke mange ruder, som nåede at blive grundinventeret under inventeringsugerne.

Inventeringsugen 2006

I 2006 rykker vi sydpå for at udfylde de store, dårligt inventerede områder i det egentlige Vestjylland. Den bliver afholdt i uge 22, fra sønd. d. 9.7. til sønd. d. 16.7. Vi har aftalt med Rødkilde Ungdomsskole ved Tarm at bo der. Inventører kan tilmelde sig hos AFD-sekretariatet senest d. 15. juni.

OBS.: Der er stadig en del inventører, som ikke har opgivet deres emailadresse, eller som ikke melder ændret el. udgået adresse. Løbende meddelelser til inventø-

rerne sendes nu kun som emails. Hvis man kun kan modtage papirpost, skal vi have besked om dette på sekretariatet. Det er vigtigt, at alle inventører får meddelserne.

Vi takker varmt inventørerne for det store feltarbejde, der er udført i 2006, og ser frem til at få de sidste rapporter ind. Tilbagemeldinger med opgørelser og belægsbestemmelser udsendes fra 15. marts.

Atlas Flora Danica sekretariatets adresse:

Botanisk Museum
Gothersgade 130
1123 København K.
Telf.: 35322198
E-mailadresse: perh@snm.ku.dk